

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir gelecek için en önemli ihtiyaç, güvenilir gıdadır. Tarım ve Orman Bakanlığı, güvenilir gıdaya tüketicilerin rahatlıkla ulaşabilmesi için gerekli çalışmaları ve denetimleri yapmakla yükümlüdür. Bu çerçevede Bakanlık, her yıl belirli aralıklarla yaptığı denetim sonuçlarını kamuoyuyla paylaşmaktadır. 2020 yılında Ocak, Şubat, Nisan, Haziran ve Eylül aylarında hileli gıda listesi yayınlayan Tarım ve Orman Bakanlığı 2021 yılında bir liste yayınlamamıştır. Bakanlık son olarak, 01.03.2022 tarihinde, laboratuvar sonucuyla taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşen gıdaları üreten/ithal eden; kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş, değiştirilmiş gıdaları üreten ve/veya satan firmaları kamuoyu ile paylaşmıştır. Tüketici sağlığının ve menfaatinin korunması ve gıda sektöründe haksız rekabetin önlenmesi amacıyla 2012 yılından bu yana sürdürülen bu uygulama TMMOB Gıda Mühendisleri Odası'na göre bilgi içeriği yönüyle özellikle tüketici nezdinde anlamlı olmaktan uzak, gıda sektörü açısından ise etkisizdir.

Bakanlık tarafından kategorize edilerek Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (GGBS) kayıtlarında yer alan kayıt kapsamında yaklaşık 700.000 civarındaki gıda işletmesinin bulunduğu ülkemizde son 10 yılda 2.000'e yakın firmanın taklit veya tağşiş yapan işletmeler listesinde yer aldığı bilgisi eksik ve yanıltıcıdır. Bakanlığın bu bilgilendirmesi, bu listenin oluşması sürecindeki ilgili döneme ait toplam denetim ve denetlenen ürün sayısı ile birlikte bir analiz ve değerlendirme de içermelidir. Tüketici odaklı bu duyurunun faydalı olabilmesi için 2012 yılından bu yana yapılan duyurularda ifşa edilen firmaların son durumları, faaliyete devam edip etmedikleri, mevzuata uygun faaliyete geçip geçmedikleri gibi bilgi veya değerlendirmeler de kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Bakanlığın son dönemde yayınladığı listelerde özellikle zeytinyağı, süt ürünleri, bal ile et ve et ürünlerinde tağşişin yüksek olduğu, alkolsüz içecekler, çikolata ürünleri gruplarında ve bitki çayları başlığında ilaç etken maddesi kullanımına devam edildiği, Depo, Gıda Satış ve Diğer Perakende Faaliyet Gösteren İşletmeler ve Toplu Tüketim İşletmeleri kategorisinde markasız alkollü içkilerin satıldığı, Alkolsüz İçecekler listesinde ilaç etken maddesi içeren ürünlerle ilgili olarak söz konusu firmaların çoğunun GGBS'de yer almadığı görülmektedir.

Taklit ve tağşiş ile mücadelede ifşa etmek, denetimleri arttırmak, caydırıcı para ve hatta hapis cezası vermek önemlidir. Ancak başka bir önemli nokta ise toplumun içinde bulunduğu sosyoekonomik durumdur. Bu noktada da asgari ücret, açlık sınırı, gıda enflasyonu ve alım gücü gibi kavramlar devreye girmektedir. Gıda enflasyonunun yüksek olması gıda harcamalarının toplam harcamasının büyük bir bölümünü oluşturan dar gelirli kesimleri çok daha fazla etkilemektedir. Bu da özellikle gıda ithalatçısı az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin en temel sorunlarından biridir. Asgari ücretin açlık sınırının altında kaldığı ülkemizde gıda harcamaları, çok büyük bir kesim için en fazla harcama kalemidir ve hane bütçesinde önemli bir paya sahiptir. Yükselen döviz fiyatları ve artan işsizlikle birlikte gıda enflasyonundaki artış vatandaşın alım gücünü büyük ölçüde azaltmakta, özellikle de dar gelirli kesimi daha fazla etkilemektedir. Yurttaşlar indirim günlerini takip etmekte, hangi ürün nerede daha uygun fiyatlı diye araştırmakta, halk ekmeklerin önünde uzun kuyruklarda dakikalarca beklemektedir, çünkü 5 kuruşun dahi önemi oldukça büyüktür. Pazarın kapanma saatlerine yakın alışverişe giden hatta ne yazık ki pazar toplandıktan sonra geride kalanları toplamak zorunda kalan yurttaşlarımız da vardır. Sonuç olarak enflasyon sabit bir gelir olan ve emek

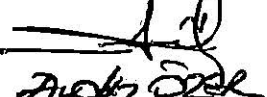

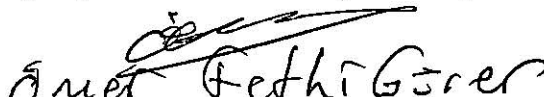
gücüne dayanan kesimler için yıkıcıdır. Taklit ve tağşişi önlemek için gıda enflasyonu düşürülmeli, asgari ücret açlık sınırının üzerine çekilmeli ve halkın alım gücü mutlaka artırılmalıdır.

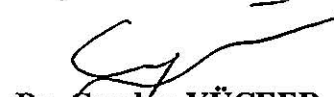
Ayçiçek yağı da gelen son zamların ardından gıdada tağşiş yapanların iştahını kabartmıştır. Konu son günlerde basında da yer almıştır. Lokantalarda, yemek fabrikalarında biriken atık yağlar lisanslı şirketlere teslim edilmek zorundadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı'nın yönetmeliğine göre bu yağlar isteğe göre çöpe atılamamakta; kanalizasyon sistemine boca edilememektedir. Bazı lokanta ve yemek fabrikalarındaki aşçı, bulaşıkçı gibi elemanlar atık yağların bir bölümünü sisteme girmeyerek, saklamaktadır. Bu yağlar, işbirliği içinde oldukları atık yağ şirketi çalışanlarına ya da kaçakçılara el altından teslim edilmektedir. Yapılan bu teslimatın sonucunda da atık yağı kayıtsız bir şekilde satan kişilere 50 kg'lık bidonlardaki yağ için açıktan para ödenmektedir. Sonrasında bu atık yağlar merdiven altı üretim yapan firmalara satılmaktadır. Merdiven altı üretim yapan firmaların atık yağın litresine 5 TL civarında para ödediği iddia edilmektedir. Merdiven altı firmalar atık yağları işlemden geçirip ham ayçiçeğiyağına karıştırarak ucuz bir maliyetle ellerindeki ham yağ miktarını artırmaktadır. Elde edilen zararlı yağ irili ufaklı restoran, lokanta veya yemek fabrikalarına iskontolu bir biçimde satılmaktadır. Sonunda ise bu yağ ile yapılmış yemekler tüketicinin önüne konulmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın "Bitkisel Atık Yağların Yönetimi Kitabı"nda atık bitkisel yağların halk sağlığını nasıl tehdit ettiği açıkça ortaya konulmuştur. Bakanlığın hazırladığı kitaba göre, kızartma sırasında oluşan bozunma ürünlerinden, aldehytler, ketonlar, siklik yağ asitleri ve bunları içeren trigliseritlerin insan sağlığına zararlı etkilerinin olduğu belirlenmiştir. Kızartma işlemi sırasında kızartılan gıdadan yağa geçen, yağda yüksek çözünürlüğü olan, Heterosiklik Aminler (Has), Polisiklik Aromatik Hidrokarbonlar (PAHs), Poliklorlu Benzenler (PCBs), Poliklorlu Benzerler (PCBs) dioksinler ve benzeri maddelerin miktarı kızartma yağında artmaktadır. Bu artış kullanım süresine bağlı olarak değişmektedir. Kullanım süresi arttıkça, bu maddelerin yağ içindeki miktarı yükselmektedir. Yağdaki polar madde miktarı yüzde 25'i geçtiğinde kanserojen etkisi de yükselmektedir. Bu nedenle kullanılan kızartmalık yağın iki defa, kısa aralıklarla kullandıktan sonra değiştirilmesi gerekmektedir. Bir defa kullanılan yağ, aradan bir süre geçtikten sonra tekrar kullanılmamalıdır. Çünkü bekleme esnasında, yağın havayla reaksiyona girmesi nedeniyle polimerizasyon devam etmektedir.

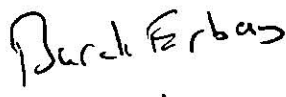
Halk sağlığı için, gıda ürünlerinde yapılan taklit, tağşiş ve hilelerin araştırılması, durumun ortaya konulması, caydırıcı cezaların belirlenmesi, gereken tedbirlerin belirlenmesi ve buna yönelik yasal altyapının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzüğü'nün 104. Ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

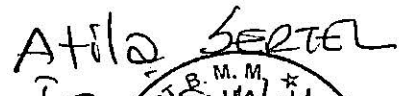

Deniz YAVUZYILMAZ
Zonguldak Milletvekili

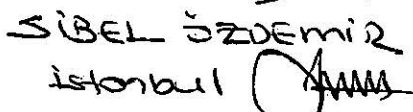

Mehmet FETHİ GÜRER
Mardin Milletvekili

Dr. Candan YÜCEER
Tekirdağ Milletvekili

Kenan DÖNMEZ
Mardin Milletvekili

Barış ERBAŞ
Mardin Milletvekili

Atilla ŞERTEL
T.C. Cumhuriyet Halk Partisi
Grup Başkanlığı

SİBEL ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

3366. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
1 Polat Saroğlu	Tunceli	
2 M. Kemal Özyürek	Bursa	
3 TEKİN BİNGÖL	ANKARA	
4 Ali Seker.	İstanbul	
5 Tufan Köse	Görüm	
6 Onursal Adıgüzel	İst.	
7 Tuba KAYAN	Kütahya	
8 Neshat Hanım	Samsun	
9 İbrahim Öner	Fatih	
10 Abdurrahman ZURKANE Adıgüzel		
11 Neli Ağbaba	Malatya	
12 Hüseyin Yıldız	Aydın	
13 Deniz Yavuz İmre	Zonguldak	
14 Vahit Çiğdem	Kırşehir	
15		
16		
17		
18		
19		
20		

